

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskani se
ena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedienta na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in sobota.

Evropski položaj.

Turčija pač dobro vé zakaj se jej ni treba dosti zmeniti za sklepe berlinske konference. Čedalje očitneje se namreč kaže, da o slogi in edinosti evropskih velesil ni duha ne sluha. Ko bi krščanski interesi vodili evropske države, kakor za časa križarskih vojsk, potem bi se edinstvo Evrope nasproti Turku kmalo dosegla; pa krščanstvo že davno ni več vodila ideja stare Evrope; na njega mesto stopila je samopašnost in zavist. Zdaj so vlasti popustile Turčijo in so tudi pri volji, raztrgati jo in razdeliti si njene ude med sabo, pa ne zato, ker je Turčija barbarična, kristjanom krivična država, ampak ker se jim zbuja poželje po njenih deželah, in kedar bodo začeli deliti Turčijo, nastala bo velika vojska med njimi. Ta nevošljivost se že zdaj pokazuje. Lahki bi radi dobili Tunis, ravno na to deželo pa špekulirajo tudi Francozi. Vseled tega je nastala velika mržnja med Italijo in Francijo, ki gotovo ne bode mirnim potom poravnana. Iz istega uzroka je bojda Italija izstopila iz zveze zapadnih držav (Anglije, Francije, Italije), ter se približuje zopet Nemčiji. Nasprotno pa se pomika Nemčija polagoma iz zveze z Rusijo, ter skuša zediniti Avstrijo, Italijo, Rumunijo in Srbijo, mogoče tudi Turčijo zoper rastoči vpliv Rusije in slovanstva in zoper okrepiljajočo se Francijo.

Kako malo so Francozi še pozabili leto 1870, to je dosti jasno pokazal Gambetta, ki je nedavno v javnem shodu povedal, da hoče

Francoska na vsak način Alzacijo in Loreno nazaj dobiti.

Pri takih razmerah, ko se ena država druge boji, ko druga drugi ne zaupa, ni misliti, da bi se res zediniti mogle gledé turških zadev, da bi Turka skupno prijelo. Balkanski narodi, med njimi tudi Grki, se močno varajo, če pričakujejo pomoči od zapadnih držav. Če hočejo kaj doseči, naslanjati se morajo na svojo lastno moč in na — Rusijo. Poslednja je še edina država, ki ima kolikor toliko proste roke, pa tudi dovolj eneržije, da to izvede, k čemur se namenja. Gladstone ima sicer tudi dobro voljo, pregnati Turka in rešiti balkanske narode, pa Angležka ima na vse strani vezane roke: v Afganistanu ima dosti opraviti, samo da reši svojo čast, na vkrotenje tega divjega naroda niti ne misli več; vrhu tega pa Angležem še grozi ustaja na Irskem. Irci sa zbirajo v velikih taborih in duhovi so tako razkačeni, da vse kaže na vihar.

Pa to še niso vse črne pike na političnem nebu. Grki se oborožujejo in upajo, da pride kmalo čas računa s Turčinom; Bolgari se krepko pripravljajo na zadnji sukob, da osvobodijo in zedinijo vso bolgarsko zemljo.

Ne verjamemo še, da Rusi res zbirajo vojsko na turški meji; saj je brez tega zadosti elektrike v zraku, tako da ne vemo, kje bo prej počilo, ali na Irskem, ali na Grškem, ali v Bolgariji ali na nemško-francoski meji. Evropski položaj je razmršen dovolj, in se bo težko drugače razvozlati dal, ko z mečem.

Kako lahko bi se orientalne zadeve uravnale, ko bi diplomacija dala toliko na pravičnost in poštenje, ko na sebičnost in intrige. Poštena beseda Gladstonova „naj se pusti iztokom narodom iztočnim“ bila bi lahko rešilna ideja za vso to zmešnjavo, in turško zapuščino bi Bolgari, Srbi, Grki in Albanci v last vzeli. Ker pa zapadnjaki iščejo tam dobička, kjer bi morali posredovati samo kot nepristranski sodniki za to se še čisto nič ne vé, kako se bo stvar razmotala in kedaj stopi pravica v svojo veljavo.

Za narodno literaturo.

Reseni opomin.

Res velike in vesele so naše pridobitve na političnem polju; čeravno nismo dosegli glede narodne ravnopravnosti skoraj še nič, vendar je naš politični vpliv v deželi in v državi tako narastel, kakor pred leti ne bi bili pričakovali. V državnem zboru ima naša stranka odločno besedo; v kranjski deželi pa smo pridobili skor vse ljudstvo za se, med tem, ko smo na Štajarskem in v Trtu precejšen napredek storili.

Če pa hočemo te pridobitve tudi obdržati, če hočemo ljudstvo za zmirom k sebi prikleniti, moramo skrbeti za njegovo duševno hrano, za njegovo izobraženje na podlagi maternega jezika. Dandanašnji vse hrepeni po omiki, da si lože pomaga po svetu; mi ne smemo zaostati za drugimi narodi, da nas ne potlačijo in pogazijo; nasprotno moramo gledati, da bo

Pijanec.

Našim ljudem podomačil Vilinski.

18. Zapeljivec.

(Dalje.)

„Ali pa greš na cesto kakor razbojnik, kaj ne Janko? Raje se pojdeš potepat po svetu, kakor nobeden, kakor cigan. O ti božji volek, s polnim košom čiste vesti! Pa mi povej, kaj češ in kako? kam se boš dejal, če te grajščak danes zapodi, če te pošlje pohudičeve volne? Pa deniva, da si res grajščinski ogljar, kaj rad garaš kakor konj? kaj rad vlečeš kakor v jarem vpreženi vol? kaj rad delaš za druge ljudi, za žive in za mrtve, kakor črna živina, od jutra do mraka od mraka do dne, vrh tega pa za poboljšek vodo piješ, samo vodo, neslano vodo, da boš še zbolel od nje? Jaz si raje desetkrat svinec med rebra zapodim, kakor je Filip storil! Ni ga bilo kaj prida, ali prebrisan je pa bil, to pa rečem da, škoda za nj, velika škoda! Za njega bi bilo to delo, to pošteno opravilo, kakor pravim, on bi bil za to, kakor ustvarjen, pa do komolcev bi bil hvalil Boga. No, tu imaš, pij, bodi junak, kakor si bil vselej, ne bodi kilovec, sram te bodi, da si tako plašljiv, tako po otročje strašljiv. Da, Filip ni

imel slame v glavi, on je veliko vedel, ki je tudi veliko v šolo hodil, in dosti je bral, zato je tudi več v petah imel, kakor nas eden v glavi, kaj ne veš, kaj je on rekel? kako je on govoril? Pravil je: „Bog ni vstvaril kralja ne cesarja, pred njim so vsi ljudje enaki; pred Bogom ni pleminitaš nič bolj zlahtnega stanu, kakor berač; grajščinsko premoženje je ravno tako moje kakor njegovo ali pa tvoje! čemu se bom jaz tako trudil in ubijal, da se bodo z mojim potom drugi mastili? kaj bom pustil, da bodo mogočnjaki z mene jermena rezali? kaj bom jaz nosil žuljaste roke? kaj si bom jaz pridelal krvave žulje, bogataši pa polne hrame? Vsak mora delati; kdor ne dela, naj ne je, pravi sv. pismo.“ Tako je! Tatvina? kaj ti v glavo pade, tako neumna beseda! Ako je to tatvina, potem je vsak tat, kdor kaj ima, tudi življenje je tatvina.“

„Ne bo napčno, kar mi praviš,“ reče ogljar, ki se mu je že glava kadila od užite pijače. „Tatvina to ni, prav za prav ne, če se dobro premisli. To stvar si bom še bolj natanko premislil in premožgal. Taka misel me je že obhajala parkrat, pa ni bila zá me. Ali to je vrag, da stražarji so človeku koj za petami, da mu sedajo na vrat in nos. Stareji stražar

je bil včeraj pri meni in mi cel kos kruha odnesel. Pravil je, kako je neizrečensko utrujen in zdelan, ker je celo noč iskal pa gonil tihotapce po planini.“

„Seveda, le po planini naj stikajo za njimi, ki iščejo zajca tam, kjer ga ni! Janko, midva jo pod klancem udariva, memo stražarjev, pa se jim še sanjalo ne bo, da blago kar pod nosom prenašamo. Že velja, le izpij ga na ta namen! V pondeljek okoli osmih zvečer te bcm čakal v krčmi, uro hoda od meje. Krčmo boš lahko spoznal, to je tista, ki se gre kar naravno s ceste, na levo, med tremi grobemi hrasti. Mi bomo pili, da bo od mize teklo, med tem pride moj voziček, dobro naložen, na to vsak oprta svoje breme, zadene pa gre. Štef, moj hlapec, saj ga poznaš, ta pojde spredaj, ti v sredi, ker še nisi vajen in ker še ne veš glasu tej stvari; jaz pojdem pa od zad, s torbo oprtan. Pred vasjo jo bomo pa zavili v stran, ker tam je prava meja. Mi jo mahujemo na levo v hosto, gremo počasi in oprezno preko znamenja, čez brv, pa se nagnemo dol, naravnost k tvoji ogljarnici. Kaj misliš, Janko? ali bo?“

„Kaj mislim? haha“, se Janko krohota

naš človek bolj izurjen v rokodelstvu in umnem kmetovanju, da se bo razumel na višjo obrtnijo in mehaniko, da bo poznal natorne moči, in vedel, kako jih upotrebiti; mi moramo skrbeti, da bo naš človek meril se z vsakim drugim v poznanju umetnih pravil, v godbi, petju, risanju, slikanju in podobarstvu. V prvi vrsti moramo tedaj skrbeti za dobre narodne šole. Narodne srednje šole nam še ne bodo zadostovale, treba bo tudi ene kmetijske in ene obrtniške šole; treba bo nadalje najprej pravne akademije, potem pa celega vseučilišča; ene akademije umetnosti za godbo, petje, slikarstvo in podobarstvo. Potrebo vseh teh šol bomo dokazali pri drugi priložnosti, in se ne bojimo, če pride prav kak učeni profesor ki bo dokazoval, da je vse to bedasto, nemogoče, nepotrebno in celo škodljivo.

Pa šole so osnovane le za mladino. Poduka pa je treba tudi odraslim, deloma, da ne pozabijo vsega, kar so se učili, deloma pa da se zmirom še kaj novega naučijo, saj človek ni na svetu nikoli izučen. Zraven tega je narodu treba zabavnega berila, da si duh bistri in srce blaži, in zato je namenjena lepopoznanjska literatura.

Ako bodo naši ljudje v domačem jeziku z vsemi potrebnimi knjigami preskrbljeni, potem ne bodo segali po tujih. Ako pa ne skrbimo za popolno literaturo v vseh strokah, potem smo zmirom v nevarnosti pred nemškutarijo; kajti ukaželjni Sloveni bodo rekli: „Saj se v slovenskem jeziku ne dobi ta ali ta knjiga, mi smo navezani na nemške knjige.“ Taki bodo potem odvrčali se od nas in začeli simpatizirati z nemško knjigo, z nemško kulturo. Ta proces se bo toliko močneje vršiti in kazati začel, kedar mi narodno enakopravnost dosežemo, in ne bo mnogih zgolj navdušenja za zatirano stvar v našem taboru nazaj držala.

Zato je naša domovinska dolžnost, da skrbimo za narodno literaturo, in kar na tem polju vrednega in dobrega dovršimo, to bo ostalo, ko bodo politične stranke že davno svoja imena prekrstile. Z lepopoznanjsko literaturo se pride človeku do srca, s strokovnjaško literaturo pa se mu pomaga do kruha. Srce in želodec pa sta glavna dva motorja v človeškem življenju, zato moramo

skrbeti, da pridobimo za se srce mladega narščajo z dobro lepopoznanjsko literaturo, pomagati pa mu moramo do kruha z dobrimi strokovnjaškimi knjigami o obrtniji, poljedelstvu itd. Ako izvršimo tako literaturo, potem smo nepremagljivi, bodočnost slovenskega jezika je zagotovljena pred vsemi napadi nemškutarije in lahonstva. Politične pridobitve se znajo zopet izgubiti, pa duševne pridobitve na polji omike in izobraženja so stalne, težko za izkoreniniti.

Te kratke poteze bodo menda zadosti, opozoriti naše rodoljube, kako važno je, da poleg vseh političnih borb ne pozabijo na razvoj naše literature.

V tem nam hodi z lepim izgledom naprej novomeški tiskar g. J. Krajec, ki je v kratkem času svojega delovanja založil že toliko lepih knjig, in je namenjen, v tem smislu naprej delati, ako bo našel pri občinstvu dovolj podpore pri svojih podvzetjih.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 23. avgusta.

O notranjem položaju ne vemo prav nič povedati, da bi mogli reči, to je novo. Ustavoverci se zvijajo na vse strani, da bi spet na vrh prišli, in njih mnogoštevilno časopisje dela s polnim parom za odstranjenje grofa Tassfeja. Do zdaj pa njegovega sedeža niso mogli prav nič omajati. Nasprotno se „Politiki“ iz Dunaja piše, da so celó Dunajčani že siti vednega ščuvanja na Slovane. Tudi so nemško-liberalci fiaško napravili, ko so hoteli zabraniti cesarjevo slavnost na Dunaji. Čeravno se je dala parola, da ni treba nič posebno slaviti cesarjevega godu, so vendar Dunajčani razsvetlili svoje hiše. Samo hiše ustavovernih bogatinov in finančnih baronov so ostale temne. Zdaj mislijo ustavoverci v Brnu napraviti splošen „parteitag“ za vse avstrijske Nemce; pa priprave za to so jako počasne in žalostne; ljudstvo je vednega vpitja že sito.

V Trstu so lahoni zopet škandale delali na dan cesarjevega godu, ter demonstrirali za svojo Italijo. Zapri so pet natakarjev. Čudno e pri vsem tem, da namestnik Depretis še vedno Lahe protižira v Primorji, in tako nehoté dela za Italijo „irredento“. Kedar bo

vendar enkrat v Primorji avstrijska misel prodrila, kdaj se bodo tamošnji Avstriji zvesti Slovani pod zaščito vzeli?

Iz Bukovine se piše, da se tudi tam že ljudstvo politično dobro zaveda, da se z gjusom obrača od renegatov, kakor je znani Tomaščuk. Znaprej, pravi dopisnik, bo tudi Bukovina volila narodne poslance, ter se ne bo več dala ustavovercem za nos voditi. To se bo zdaj kmalo pokazalo, ali je res, ko bodo voljeni trije državni poslanci za Bukovino namesto Stremayra, Horsta in Ofenheima.

Vnanje države.

Ruski car je imenoval generala Loris-Melikova za svojega ministra notranjih zadev. Da prevzame general notranjo upravo, iz tega nekteri listi sklepajo na burjo. Nam se pa zdi, da je dobil Melikov to službo zato, ker se je skazal mojstra v krotenji nihilizma, in da to kačo popolnem zatre, dobil je to važno mesto, kjer ima najimenitnejši del uradništva pod svojim poveljem.

Sultan se še vedno obotavlja, ali bi se vdal ali ne. On se izgovarja, da albanske zemlje ne more odstopiti ne Črnogorcem ne Grkom, ker tega tamošnji prebivalci ne trpé. To je že stara pesem, za izgovor Turek še ni bil nikdar v zadregi. Hobart paša sultanu prigovarja, da se evropskih oklepnic ni treba bati, ker so tudi turške vojne ladije hude, vrh tega pa hoče evropske barke iz dardanelskih trdnjav ven v dno postreljati. Ta bahati Hobart paša (rojen Anglež) naj bi raje molčal, saj ves svet vé, kako sramotno se je obnašal v zadnji vojski in kako so mu Rusi barko za barko vzeli ali pa v zrak postrelili.

Sv. oče so izdali okrožnico, v kateri se bridko pritožijo nad krivičnostjo belgiške vlade.

Na Irskem še vedno vre; nemiri in pretepi so na dnevnem redu. Angleška vlada je poslala že več regimentov vojakov tje, da ustajo hitro zaduši, kedar bi se začela.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Vida na Dolenjskem, 18. avgustu. Malokteri kraj na kmetih se tolikanj zanima za vse važneje dnevne dogodke v narodnem in političnem oziru kakor naš Št. Vid. To se o vsaki priliki očitno razodeva.

vinjen, „kjer se denar dobi, tam sem jaz prvi zraven. Jaz nič ne mislim. Kakor se ti zdi.“

„Dobro, prav tako, sladki moj prijatelj, zdaj vidim, da si možak. Pa še to mi povej, ali se bojiš straže na meji?“

„Bojim? Jaz bojim? Kdo pravi, da se bojim? Jaz se nič ne bojim! Naj mi le pride kdo v pest, pokazal mu bom zobe kakor maček psu.“

„Saj sem vedel, da bo taka; že takrat na cesti sem mislil, da imaš junaško srce. Ako ti pride stražar v pest, tako ga boš dal, zrahljal pa obdelal, še bolj ko takrat mene, da mu bodo kosti pokale in . . .“

„Pusti to, Grabež, pa ne jemaj mi v misel tiste neumnosti; studi se mi, ko mi tisto na misel pride.“

„Na veke bom na to pozabil, če se boš tako držal v pondeljek, kaj?“

„V pondeljek me čakaj v krčmi!“

„Lahko noč, Janko! Na zdravje, da se zopet vidimo!“

Janko stopa proti domu, pa močno se opoteka. V glavi se mu vrtil in toliko da najde pot proti domu. Ko pride k ogljarnici, vidi hlapca, kako pridno dela in ko še nekaj na

ogenj dene, leže zraven in zaspi. Janko sede zraven in ko Katinka vidi tako omahujočega, postane ji obraz nenavadno resen in mrzel kakor led. Janko to spazi in od jezce sklene, da ostane pri tem, kar mu je Grabež veleval.

19. Tihotapci.

Planinska okolica je vsa nekam divja. Strmo skalovje, z gostim mahom obraščeno pečevje, ki se vleče daleč proti jugu, to je meja med našo deželjo in pa med hrvatsko kraljevino. Četrť ure od vasi na meji drži steza od velike ceste v hosto ali v gojzd, kjer je bila Jankova ogljarnica. Pot je strma in težka, posebno za tistega, ki je dobro ne pozna in ki je ni vajen, zakaj na tej poti skozi hosto je mnogo kotlanj pa globin, ki so prav nevarne. Tako, postavim, je dvesto korakov, preden se hosta začne, globok obronk, v katerem je že marsikak popotnik poginol. Gori, namreč na obronku, je prav oska steza; na eni strani se dvigajo začrnele skale, na drugi pa se uspenja strmovit klanec in sredi teče gorski potok v dolino. Kažipot, ki je svoje dni ondi stal, je strohnel in se podri; samo hloed je še ostal, na katerem je zapisano, kako je na tem kraju rokodelski deček nesrečno

padel in se ubil. Ves ta kraj je nekako žalosten in neprijazen, kakor grdo vreme v jeseni; vse na okoli je nekako odmrto, tiho, zamolklo, nobene žive stvari ni videti, kakor da bi se bala tega odljudnega kraja. Ravno tisti čudni večer v pondeljek, ko smo slišali pogovor med Grabežem pa Jankom v krčmi, ravno tisti večer je bil ves ta kraj žalosten in strašno neprijazen. Dež je kapljal v debelih kapljah in veter ga je gonil sem ter tje; zdaj je zadeževalo, da je vse hruščalo in zdaj je spet prenehalo, da je bilo tiho in mrtvo kakor v grobu, še listje na drevesu si ni upalo premakniti se, ali nekoliko zašumljati. Bilo je tamno, bila je trda tma, črna, bognasvaruj. Sem ter tje se je na nebu zablistalo, da so se videle grozanske pečine, o katerih pogledu se je vsakdo prekrižal, ker so bile kakor strahovi. Gori, vrh planine, šli so trije ljudje, molče, ograjeni v dolge suknje, kakor jih je bilo spoznati, kadar se je grozno zablistalo; zdaj so postali in na uho vlekli, zdaj spet hoteli in krepko stopali.

„Vrag vetra“, mrmlija eden, „ravno ko ušesa napenjam, pa veter potegne, da ne morem ničesar razločiti. Štef! ali nisi nekaj slišal? ali ni zažvižgal nekdo?“

Kadar je kaka volitev, bodi-si občinska ali poslaniška, je tu pri nas agitacija tako živahna, da se je čuditi. Z velikim veseljem smo lani praznovali srebrno poroko Njih Veličanstev, ali še večja navdušenost je vladala pretekli terek večer, ko se je obhajal petdeseti god našega presvitlega cesarja. Ob 9. uri je dal zvona glas znamenje za iluminacijo in na mah so bile vse hiše sijajno razsvetljene. Vbrano pritrkovanje, streljanje z možnarji na višavah in po vaséh s samokresi se je razlegalo pozno v noč. Po gorskih vaseh so goreli kresovi in gibale se bakljade. Pastirji imajo pri nas navado, da o tacih prilikah navežejo smole na dolge palice, jih zažgó in se na kakem višjem griču vstopijo v vrsto ali v kolobar, potem se premikajo in sučejo tako umetno, da je od daleč krasno gledati te premične luči. — Sredi vasi Št. Vida je stal velik slavolok z napisom:

„Slava, cesar milostljivi,
Novih petdeset doživi!“

Ko se je slavolok razsvetlil, je okoli njega v ogromnem številu zbrana množica ljudstva viharno zavpila: „živio naš svetli cesar!“ Ta klic, navdušeno prepevanje narodnih pesmi in improvizirana godba je skorej do polnoči slavila pomenljivi mejnik v življenju našega premilostnega vladarja. Bog nam ga ohrani toliko časa, da se vresničijo vse namere njegovega blagega srca, ki se strinjajo v eno željo, srečne storiti vse državljane do poslednjega. Slava njemu, zvezdi evropskih suverenov!

Iz Jelšan na Primorskem, 18. avgusta. Tudi pri nas smo veselega srca praznovali 50letnico našega presvitlega cesarja Franca Ježefa I. Na 17. avgusta pripravljala je šolska mladina na visokem hribu sv. Katarine drva in drugo gorivo za kres. Proti večeru pridejo naši fantje, se polastijo dela in pomnožijo kres, kateri se je ponosno in mogočno s svojim plamenom v sinje nebo vzdigoval. Sreča, da nam je bilo nebo ugodno. Udeležila sta se tudi pri napravi kresa častita gospoda Ant. Notar, kaplan, in Ant. Štemberger, dijak IV. šole. Tu se slišijo mnogi živjoklici, in streljanje možnarjev pozdravljalo je okoli plameneče krese, med katerimi je bil dika tudi Podgradski. Pridši od kresa proti vasi zapojemo cesarsko himno, kjer pride narodnjakinja rekoč: „Dobro ste jo vrezali! Bog daj še muogo let!“ Mi pa jo vkrenemo na dobri

kozarec vina, kjer smo „cesarsko“ ponovili in več drugih zapeli in napili vsej cesarski rodovini. Med petjem in napivanjem je veliki možnar nekekrati zagromel. Le škoda, da nismo imeli več streliva. To, kar smo ga imeli, daroval nam ga je Ivan Iskra. Hvala mu! Lepa hvala tudi č. g. Mart. Rothmajer-ju, občinskemu tajniku, ki je v imenu glavarja zaukazal, da se mora po vsih vaseh krese zažgati!

18. avgusta v jutro ob 9. uri pričela se je božja služba, ktere se je vsa šolska mladost vdeležila; in potem se je šlo v šolo, kjer se je z razdeljenjem nekoliko knjižic in s petjem šolsko leto dokončalo. Za obdarovanje pridnih učencev in učenk naklonili so nam premilostljivi g. škof Juri Dobrila 8 krasnih knjižic z naslovom: „Oče, bodi volja tvoja!“, a pred veliko nočjo obdarovali so s šolskimi knjigami vso tukajšnjo šolsko mladost. — Bog nam jih še mnogo let ohrani! Za spomin 50-letnice Nj. veličanstva je blagovolil nakupiti čast. g. Ant. Notar, kaplan, pridnim šolarjem 25 knjig; č. g. Seb. Pipp, nadžupan, je kupil molitvenih knjižic 8, in preč. gosp. dekan Val. Pušavič tudi 8 knjižic, a č. g. M. Fidel je pa podelil 2 dvajsetici.

Bog obilno naj poplača vsim rodoljubom in šolskim prijateljem, kar storijo v blagor šolske mladine!

Iz Postojne 22. avg. (Cesarjeva petdesetletnica). Vsa Slovenska je cesarjevo petdesetletnico praznično obhajala in pri tej slovesnosti gotovo za nobeno drugo kronovino ne zaostavši pokazala odkritosrčno že našim pradedom prirojeno vdanost do vladajoče habsburške rodovine, ter tako glasno svetu povedala, kolikanj ljubi svojega presvitlega cesarja Franc Josipa. Mislim pa, da se ne motim, ako trdim, da je med vsemi svečanostmi 18. avgusta, bila slučajno v Postojni ena najlepših in najveličastniših v celem cesarstvu; gotovo marsiktero glavno mesto ni videlo kaj takega kakor postojnski trg, v katerem in poleg kterega v šotorih bivajo trije polki zaradi tukajšnjih vojaških vaj. Res, da je bila svečanost bolj vojaška, ker so se je vdeleževali vsi trije polki Jelačić, Hess in Weber, vendar je bila zelo povišana in splošna, ker je bilo prebivalstvo postojnsko iz okolice zaradi nje dva večera in in en cel dan pokonci.

Pok treh vojaških kanonov nad trgom ob

osmih v predvečerju je dal poziv. V naglici je bilo prižganih po dvoje ali več umetno sestavljenih lučic na oknih vsih hiš po vsem trgu in na vsih očitnih krajih. Že trg sam je bil tako praznično spremenjen. Ker smo že poprej slišali, da se v šotorih, kateri so narejeni kmali pod trgom po Žaloskih pašnikih, delajo velike priprave, zaradi kterih vojaki niso imeli ves dan nobenih vaj, ampak so samo kupovali raznih reči in se snazili, je vse radovedno pričakovalo vojakov, kterih prihod so naznawali glasi bobnov, trompet in blišava, ktera se je daleč na okoli razširjevaje bližej in bližej pomikala. Hitro se je prostor po trgu in daleč zunaj njega spremenil v morje raznovrstnih luč. Ko pride sprevod vojakov do glavne straže, ktera je sredi trga sedaj v šolskih prostorih in je na straži stoječ vojak zaklical „gveraus“, preoblečeni in razne srednjoveške viteze predstavljajoči „heroldi“ na konjih zatrobijo tako močno, da je bilo treba na ušesa pritisniti, za ujimi so sledili huzarji jahaje držeč lampijone v rokah. Potem so defilirali blizo četrte ure drugi polki vsak s svojo sviračo godbo. Vsak prostak je imel v roki luč z lampijonom. Posamezne bataljone so spremljevali kanonirji in po zadnjih pešcih zopet huzarji in dragonarji v paradi. Ker je bilo samih vojaških lampijonov od 800 — 1000 in je še vrh tega po vsem trgu v vsakem oknu gorelo po več luč, je lahko razumeti, da je bil glavni del Postojne od šole namreč do splotja c. k. okrajnega glavarstva, kjer so se ustavili prvi vojaki, spremenjen v eno samo svetlobo. Cilj in središče vsega predvečera je bil vojaških vaj poveljnik fml. Šmigoc, pred čigar stanovanjem v Dexamovem hotelu so svirale vse tri godbe najprej cesarsko himno in potem še druge komade z navadno vojaško preciznostjo. Ko so godbe končale, je hrvatski Jelačićev in primorski Weberjev polk trikrat mogočno zaklical „živio“ na cesarja. Proti poldesetim so se vojaki v prejšnjem redu od obilne množice spremljani vrnili nazaj v šotore.

V trgu je bilo videti na več oknih cesarjevo podobo z raznimi napisi, tu in tam je bila razobešena poleg avstrijske zastave slovenska trobojnica. Blizo cerkve je bil postavljen maj, na vrhu z rumeno-črno, spodaj z dvema modro-belo-rudečima zastavama in v sredi z napisom: „Slava cesarju in naši domovini!“ Okoli Postojne na višinah in po drugih gričih so goreli kresovi.

Sredo ob petih zjutraj se daleč po Notranjskem na okoli ozpanovali 24kratni strelji vojaških nad trgom postavljenih kanonov, da se je pred petdesetimi leti rodil sedanji avstrijski vladar Franc Josip I. Čez nekoliko časa pozneje je godba po vsem trgu igrala budnico, za ktero so se vrstila razna vojaška znamenja s polnimi trompetami. Še bolj radovedno kakor razsvitljivo prejšnega večera smo pričakovali in se veselili parade, ktera se je imela goditi ob 10 uri pri vojaški maši, za ktero se je pri šotorih skrbno delalo in pripravljalo; prišel je bil zaradi tega semkaj vojaški župnik iz Trsta g. Tomše, rodom Slovenec iz Dolenjskega. Ali to veselje nam je skazilo slabo vreme. Iz Razdrtega je že marširal polk Alleman in bil že blizo Postojne, da bi bil tudi s tukajšnjimi vojaki pri maši, kar zavoljo dežja trikrat strel da znamenje, da izostane parada na prostem.

Že poprej je bila v farni cerkvi oznanjena slovesna maša ob 9. uri in tako se je vojaščina z eksc. Šmigocem na čelu s tukajšnjim vradništvo vdeležila cesarske maše v Postojni med streljanjem.

„Nič ne, nič nisem čul, mislim, da je od vetra, veter žvižga.“

„Štef, bojim se, da so nam stražarji na sled prišli. Od pretečenega meseca, ko sem jih tako lepo za nos zvodil, so nam zmeraj za petami. Koliko praviš, da jih je zdaj v naši okolici?“

„Šest, kakor slišim, pa danes je njih vodnik v krčmi rekel, da prideta še dva, dva bistrooka sledivca. Pravil je tudi o nekem novincu, o nekem novem stražarju, ki se ne boji niti samega vruga. Poprej je bil zverokrader, ki je divjino streljal in kradel, pa je pri gosposki vse dobrovoljno obstal in zato mu je grajščak prizanesel; zdaj je stopil med stražarje in, kakor pravijo, je ta najboljši strelec med njimi.“

„Da bi ga vrug vzela! Taki obešenci so najhujši. — No, Janko, kaj se tako premikaš, kakor bi šel na vešala? Kaj nimaš srca? kaj ti je v hlače padlo?“

„Ne brigaj se záme, Grabež“, odvrne ogljar, „na vsak prst vzamem po enega stražarskega capina in moja palica jih bo naučila, da bodo spoštovali Janka pa njegovo gorjačo. Poprej sem se res malo bal, ali zdaj me je

žganje vjunačilo, da se nič ne bojim; vdarim ná-nje, magari če jih pride tristo samih vragov. Hoj, hoj!“

„Vižga tepca, ne vpij mi tako, Janko,“ reče prestrašeni kupec, svojemu hlapcu pa zašepeta na uho: „Janko se je preveč napil, ta nam bo vse pokazil, še predla nam bo zavolj tega bedaka. Pst, tiho! ne slišiš, kako žvižga nekdo? ta zna.“

„Nič ne slišim“, odgovori hlapec; „jaz pa vem, da žvižga, dobro slišim, tam na levi; so, ovohali so.“

„Čakaj, da se posvetujemo“, reče kupec na tihem. Vzame samokres, ga nabije, ga drži v levi, v desni pa gorjačo.

„Le oprezno, Janko, pa tiho“, mu šepne na uho. „Ti Štef, zavij jo na desno, naravnost dol, k vodi, k tisti vrbi. Ti, Janko, ti postoj nekoliko, jaz grem naprej do steze v klancu, ti pa počasi in potihem za mano, ker ne veš, kaj je početi, kadar nas zagrabi. Kadar napadejo mene, takrat imej oči odprte; ako vidiš, da jih midva zmoreva, skoči k meni, pa vdrihaj z gorjačo; jih je pa preveč, stisni culo pod kak grm, pa da jo moreš spet dobiti, pa teci, kolikor te noge neso.“ (Dalje prih.)

Popoldan ob dveh je bil banket pri Doxatu in Vičiču, na vsakem kraji po 80 oficirjev. Napitnico na cesarja je zopet naznanjal 24krat strel s kanoni.

Dosedaj od vsega prosti vojaki niso še imeli ničesar v lastno korist, ali sedaj je še le prišel čas za-nje, da bi si bolj zapomnili 50letnico najvišega poveljnika, je bilo tudi za-nje določeno razveseljevanje v šotorih. Ob štirih namreč, ko so oficirji odkosili, je šla vsa Postojna k šotorom, kjer je bila naznanjena vojaška veselica. Videlo se je na licih sicer navadno lačnih prostakov, da je danes izvanreden dan in da, ker so dobili nekoliko več in boljših jedi, v veselje na to hočejo tudi nekoliko poskočiti. Priklada iz lastne cesarjeve blagajnice, darilo magistrata iz Trsta 2000 gl., ktere je v ta namen daroval bogat kupec v Trstu, vse to je znašalo več tisuč goldinarjev v pondeljek vojakom 18. avgusta. Ni mogoče vse veselice v šotoru obširno popisati. Šotori so bili vsi z zastavami okinčani, stali so med njimi visoki maji s pripetimi dobitki po 10, 5 gl. in drugimi raznovrstnimi darili, ktere so dobili najboljši plezalci, katerim dospevšim do vrha majev, so v čast svirale godbe. Drugi so predstavljali turške običaje, drugi so se metali in prepevali priproste pesmi. Zlasti je zabaval pričujoče častnike neki Dunajčan, ki je sicer navaden prostak, bil ta dan preoblečen kot poveljnik na konju in več bataljonov smešno vodil zapovedovaje: pozor! batalijon, gledaj na desno in na levo! (Batallion nach rechts und links schauen!) itd. Igrale so zaporedoma tri godbe.

Ob osmih zvečer so pa prižgali od prejšnjega večera ostale lampijone pred šotorji in je ves prostor, kolikor daleč sežejo šotori, bil kakor morje samih luč. Konjiki so imeli okinčane konje in vozili na vojaškem vozu ta kakor prejšnji večer umetno narejeno prizmo, na ktere eni strani je bila podoba cesarjeva, na drugi napisano: 18. avg. 1830 rojstni dan in zopet na drugi 18. avgusta 1880 petdesetletnica. Ko se je popolnem noč naredila, so se pa začeli nad Postojno na Saviču spuštati raketenji na tisuče, gorel je prekrasen bengalični ogenj in daleč na okoli so se zopet svetili kresi, tamkaj na mogočnem Nanosu in gori pod visokim Javornikom ter družih gričih v obližji.

Meni to opazujočemu se je zdelo, kakor da bi bila vsa ta svečanost pobožna molitev in navdušeno peta pesem:

Bog ohrani, Bog obvari,
Nam cesarja, Avstrijo!

Domače novice.

V Ljubljani, 24. avgusta.

(Od okrajnega glavarstva v Kamniku) smo prejeli sledeče pismo: „Kakor v „Slovenskem Narodu“ berem, najde se v vašem častitemu listu priobčen odlok c. k. okrajnega glavarstva v Kamniku št. 1776, županstvu v Češnjicah, govorec tudi o jeziku uradovanja.

kjer pa temu priobčilu majnka napoved dneva in leta navedenega odloka, tako je zdaj pripraven podvreči njemu nameren namen, in zarad tega opirajoč se na §. 19 tisk. postave oziroma na čl. II. postave dne 15. oktobra 1868 št. 142 derž. zak. naprosem slavno uredništvo, imenovano priobčilo popraviti, v tem da navedeni odlok je od dne 26. svečana 1879 t. j. lanskega leta.

Kamnik 20. avgusta 1880.

C. kr. okrajni glavar:
Klančič l. r.

(Deželni predsednik gosp. Winkler) je bil v soboto v Kamniku. Kakor se nam poroča, je bil povsod slovesno sprejeman, na Ježici pri Alešu so bile zastave in maji, ravno tako v Ihanu in Mengšu. Povsod ga je ljudstvo radostno pozdravljalo. V Kamniku je bil sprejem pa najbolj slovesen, sprejeli so ga v lepo okinčanem mestu z godbo, govori in velikanskimi „živijo!“ Gospod predsednik si je potem ogledal nekoliko, mesto in tudi coplice (ali, kakor Kamničani pravijo „mrzlice“). Obed je bil pri gosp. vit. Schneidu povabljeni so bili načelniki uradni, mesta in duhovščine. Bil je živahen in zabeljen z napitnicami sedanjemu času primernimi. — Nadjamo se, da se je gospod predsednik zopet prepričal, kako vé ceniti vse prebivalstvo nepristranskega namestnika cesarjevega, ker ljudstvo njegovih prednikov ni tako sprejemalo, ali marveč še brigalo se ni za-nje.

(Kopitarjeva slavnost.) Lep in časten za slovenski narod je bil 22. dan avgusta 1880, čeravno je dež nagajal tako, kakor letos še malokter dan in je veliko usanjih in domačih častiteljev slavnega moža oplašil. Obširnejši popis tega pomenljivega dne in dotičnih govorov moramo mi prepustiti večim in strokovnjaškim našim listom, opisali bomo toraj to slovesnost le v bolj stisnjeni obliki.

Že prejšnji dan je prišlo v Ljubljano več slovečih mož našega slovstva, narodnjakov in učenjakov z raznih krajev, tako gosp. župnik Raič s Štajarskega, prof. Einspieler s Celovca, dr. Suk in dr. Celestin iz Zagreba, prof. Majciger z Maribora, profesor Šuklje z Dunajskega Novega mesta in veliko drugih še; več jih je poslalo pa telegrame, ker sami niso mogli priti. Da so se tukaj bivaajoči narodni profesorji in drugi odličnejši narodnjaki vsi namenili vdeležiti se, to se tako samo po sebi razume.

V nedeljo zjutraj je bilo vreme kisló, a vendar se je bila na kolodvoru zbrala lepa družba in od tod odpeljala se na Vižmarje, kjer je čakala Šentviška čitalnica s svoje zastavo in veliko ljudstva; pridružili so se nam, da so bile tri zastave: ta, ljubljanskega „Sokola“ in čitalniških pevcev ljubljanskih; „Sokolov“ v obleki jo bilo tudi nekoliko, med njimi šest jahačev.

Na Brodu, ko smo sedli na vozove, se je vliil dež, ki nas je potem ves dan preganjal; megle so bile čisto pri tleh, toraj lepšega vremena ne upati; vendar to Kopiterjevih častiteljev ni vstrašilo.

V Vižmarjih že so vihrale narodne zastave in pokali možnarji, ravno tako v Šmartnu pod Šmarno goro; ljudstvo je v velikih gručah navdušeno pozdravljalo z „živijo“, čeravno je z neba neprenehoma lilo.

Na Skoručno, kjer je bil v Ingličevi krčmi obed, smo se tisti, ki nismo imeli pokritih vozov, pripeljali do kože premočeni, ker dežniki niso nič pomagali. Ingličeva krčma je bila okinčana z maji in narodnimi zastavami. Po zajutru smo se peljali do Repenj. Tu je bil prof. Globčnik pri Ocepki hiši, domu Kopitarjevem, vse lepo vravnal, stalo je veliko majev in vihralo narodnih zastav, ljudstva pa je bilo zbranega na stotine, čeravno dež ni bil prenehal. Tu in že na Skoručni se je „Sokolovim“ jahačem pridružilo veliko kmetijskih fantov na konjih z zastavami, med njimi sam vrl župan Vodiški g. Grmovnik, ki je veliko si prizadel za povečanje te slovesnosti in v primernem govoru pozdravil došlo gospodo. Hvala mu za obilni trud.

V dežji in po prav gostem blatu se je podalo potem večina došlih na grič v cerkev

sv. Tilna, kjer je profesor posp. Zupan imel sv. mašo, pri kateri so peli naši pevci; cerkev je bila natlačeno polna.

Po maši so se v pričo obilice ljudstva in došlih narodnjakov ob slovesnem govoru g. prof. Šukljeja, ki je v prav krepki in jasni besedi razložil pomen te slavnosti in zasluge Kopitarjeve, razgrnila v hišo vzdana plošča, ki pové, da se je tu rodil Kopitar in da so mu jo napravili častilci njegovi.

Nad to ploščo je bila videti ovenčana podoba Kopitarjeva. Govor prof. Šukljeja je vzbudil glasno pripoznanje — Ob vsem tem so pokali možnarji.

Zdaj se je podala večina družbe peš v Vodice in gazila obilno blato, ker so bili vozovi že prej tje poslani. Pri Lužarji v Vodica je bil obed, a zavoljo dežja družba po obširnih prostorih te hiše zelo razdeljena. Med obedom je igrala godba, ki je šla z nami z Ljubljane. V zgornjih prostorih je bila prva napitnica dr. Zarnika presvitlemu cesarju, potem jih je sledilo še veliko; za ljudstvo in omikane je govoril posebno ognjevito gosp. župnik Raič, ki je povdarjal potrebo zedinjenja vseh Slovencev, katerim sred šče bodi Ljubljana; to je bil vriš in plosk, da mu ga ni para! Za njim je govoril g. prof. Einspieler in razkladal revo slovenskih Korošcev v narodnem obziru; potem dr. Vošojak, dr. Zarnik, prof. Šuklje in drugi. Načelnik „Sokola“ gosp. Fr. Ravnikar je bil že prej spodej zbranim „Sokolom“, pevcem, dijakom in drugim govoril primerne besede v napitnicah. Prebrali so se tudi telegrame, katerih je bilo veliko in ki so bili z navdušenostjo sprejeti. Obžalovati je le, da zavoljo neugodnega vremena obed ni mogel skupen biti, navdušenost bi bila potem še večja. Ljudstva je bilo zbralo se veliko okoli Lužarjeve hiše in tako je bila zabava vendar nekoliko ljudska, naši pevci so pridno rezali domače.

Častiti Župnik Vodiški, gosp. T. Kajdiž, ki se zavoljo bolehnosti ni mogel vdeležiti obeda, je prišel pozneje pozdravit goste; gosp. kaplanu pa gre hvala, da je veliko pripomogel k slovesnosti po svojem trudu.

Ob petih se je vse odpeljalo v Ljubljano in to preko Gamelj, kjer so prišli jahači naproti; vse troje Gameljne so bile obilno okinčane z narodnimi zastavami, gromeli so možnarji, ljudstvo je zopet navdušeno pozdravljalo.

Slovesen sprejem je bil pripravljen tudi na Ježici pri Alešu z maji, zastavami in slavo lokom; žalibog, da je dež vse pokvaril. Družba se je le nekoliko mudila v tesnih prostorih, potem odpeljala se v Ljubljano. Obžalujemo vrlega narodnjaka T. Sajovica, da mu je neugodno vreme vse veselje, ves sad obilnega truda, skazilo.

Končno le še to: Lepa, veličastna je bila Kopitarjeva slovesnost. Kakošna bi bila morala biti še le, če bi bilo vreme lepo! Vendar je zopet pokazala, da je narod povsod z nami.

Prodaja.

V Dolini na Dolenjskem se prodaja iz proste roke mlin, žaga in pol grunta, vse v dobrem stanu. Več o tem se izvé pri žudaniji v Mirni. (3)

Telegrafične denarne cene 23. avgusta

Papirna renta 72.60 — Srebrna renta 73.60 — Zlata renta 87.75 — 1860letno državno posojilo 13225. Bankine akcije 828 — Kreditne akcije 255.25 — London 117.70 — — Čes. kr. eskini 5.55. — 20-frankov 9.35.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.